ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі Універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 33 (91) | Субота, 20 лістапада 1971 г. | Год выдання 3-ці | Цана 2 кап.

АБАВЯЗАК КАМУНІСТАЎ ВЫШЭЙШАЙ ШКОЛЫ

Амаль пяць мільёнаў юнакоў і дзяўчат — такая аўдыторыя ВНУ нашай краіны. Ім, сённяшнім студэнтам, прадстаіць прыняць актыўны ўдзел у ажыццяўленні абшырных і складаных задач камуністычнага будаўніцтва. Ім несці далей, уперад эстафету навукова-тэхнічнага і сацыяльнага прагрэсу. Расціць высокакваліфікаваных, ідэйна загартаваных стваральнікаў новага грамадства — вялікая і складаная работа нашых ВНУ, партарганізацый вышэйшай школы.

«Партыйная арганізацыя універсітэта або інстытута,—гаварыў на Усесаюзным злёце студэнтаў тав. Л. І. Брэжнеў — гэта палітычны авангард калектыву, а партком ВНУ — яго баявы штаб». Такое палажэнне да многага абавязвае. Усе пытанні дзейнасці вышэйшай навучальнай установы павінны знаходзіцца ў полі зроку партыйнай арганізацыі. Пастаноўка выкладання і навуковых даследаванняў, ідэйнае выхаванне, грамадская работа, быт і адпачынак студэнтаў — усё гэта адчувае патрэбу ў пастаяннай партыйнай увазе і клопатах. Толькі так можна зліць уадзіна працэс навучання і камуністычнага выхавання будучых спецыялістаў.

Рашэнні XXIV з'езда КПСС, які выставіў задачу найбольш поўна і арганічна спалучаць перавагі нашага грамадскага ладу з дасягненнямі навукова-тэхнічнай рэвалюцыі, прад'яўляюць новыя высокія патрабаванні да партарганізацый ВНУ. Падрыхтоўку кадраў сёння трэба весці ў адпаведнасці з самым апошнім словам навукі і тэхнікі. Гэта павінна знаходзіць адлюстраванне ў вучэбных планах і праграмах, падручніках і дапаможніках, лекцыях і семінарах. Партыйным арганізацыям належыць роля праваднікоў найноўшых навуковых даных у змест вучэбнага працэсу. Яны закліканы дабівацца, каб кожны значны крок навукі і тэхнікі абавязкова ўлічваўся ў выкладанні, быць ініцыятарамі шырокага ўкаранення новых метадаў і сродкаў навучання.

Выпускнік ВНУ павінен валодаць не толькі пэўнай сумай заняткаў па сваёй спецыяльнасці. Нельга стаць умелым кіраўніком і выхавацелем, не авалодаўшы сучаснай навукай кіравання, навуковай арганізацыяй працы, новымі метадамі планавання і эканамічнага стымулявання. Усямернай падтрымкі заслугоўвае ініцыятыва раду партарганізацый ВНУ, якія стварылі для студэнтаў спецыяльныя школы асноў выхаваўчай і арганізатарскай работы у вытворчых калектывах. Апраўдалі сябе школы маладога лектара і факультэты грамадскіх прафесій, агітпаходы, прапагандысцкія групы пры студэнцкіх будаўнічых атрадах. Важна развіваць гэтыя і іншыя дзейсныя спосабы грамадскага выхавання, распаўсюджваць іх на больш шырокае кола студэнтаў.

Велізарнае значэнне ў падрыхтоўцы савецкага спецыяліста надаецца фармаванню марксісцка-ленінскага светапогляду. Вядучая роля тут належыць кафедрам грамадскіх навук, таму ўдасканаленне іх дзейнасці — адзін з галоўных клопатаў партыйных арганізацый. Разам з тым трэба ўзмацніць метадалагічную, светапоглядную накіраванасць выкладання спецыяльных дысцыплін, павышаць ідэйны ўзровень усіх лекцый і заняткаў. Партыйныя арганізацыі павінны імкнуцца да таго, каб кожны выкладчык быў таксама сапраўдным выхавацелем студэнцтва.

Роля і значэнне партарганізацый вышэйшых навучальных устаноў значна ўзрастаюць у сувязі з прадастаўленнем ім права кантролю дзейнасці адміністрацыі. Гэта рашэнне XXIV з'езда КПСС адкрывае новыя магчымасці для ўзмацнення арганізатарскай і палітычнай работы ў калектывах ВНУ. Прыкметна больш актыўным, плённым становіцца ўдзел партарганізацый у падборы, расстаноўцы і выхаванні кадраў. Узмацняецца кантроль за выкананнем планаў, практыкуюцца справаздачы прадстаўнікоў адміністрацыі перад камуністамі. Важна знайсці і выкарыстаць новыя эфектыўныя формы і метады гэтай работы. Варта толькі мець на ўвазе, што ажыццяўленне права кантролю нельга зводзіць да нейкіх асобных мерапрыемстваў — яно азначае неабходнасць павышэння ўзроўню ўсёй дзейнасці партарганізацый.

За апошні час партыйныя калектывы ВНУ выраслі і ўмацаваліся. Яны аб'ядноўваюць сапраўды лепшых прафесараў, выкладчыкаў, навуковых супрацоўнікаў. У партыю ўступаюць і найбольш падрыхтаваныя студэнты, якія выдатна праявілі сябе ў вучэнні, навуковай і грамадскай рабоце. Многія з студэнтаў да паступлення ва універсітэт або інстытут праходзяць выдатную школу на вытворчасці, атрымліваюць добрую загартоўку ў будаўнічых атрадах, пры выкананні іншых грамадскіх, камсамольскіх даручэнняў. Словам, гэта сталыя людзі, і правільна паступяць тыя партыйныя арганізацыі, якія, не зніжаючы патрабавальнасці, строга захоўваючы прынцып індывідуальнага адбору, будуць больш клапаціцца аб падрыхтоўцы лепшых студэнтаў-актывістаў да прыёму ў партыю.

Камуністы вышэйшай школы працуюць тым больш паспяхова, чым цясней іх сувязь з камсамольскімі арганізацыямі. Нядаўна Бюро ЦК ВЛКСМ заслухала справаздачу камітэта камсамола Харкаўскага політэхнічнага інстытута імя У. І. Леніна. Была адобрана дзейнасць камсамольскай арганізацыі, накіраваная на павышэнне паспяховасці і ўсебаковую падрыхтоўку студэнтаў да практычнай працы. Што дапамагло ўзняць на такі ўзровень камсамольскую работу ў інстытуце? Увага да гэтага камуністаў на чале з партыйным камітэтам. Пытанні кіраўніцтва камсамолам рэгулярна і канкрэтна разглядаюцца на пасяджэнні парткома, партыйных бюро факультэтаў. Яны цесна звязаны з камсамольскім актывам, практычна дапамагаюць яму. Узмоцнена партыйнае ядро ў камсамольскай арганізацыі інстытута: амаль палавіна членаў камітэта ВЛКСМ — камуністы.

Партыйная работа — справа сапраўды творчая. Ва многіх універсітэтах і інстытутах накоплен цікавы вопыт, карысны і для іншых калектываў вышэйшай школы. Аднак, сакратары, актыў партарганізацый ВНУ яшчэ рэдка сустракаюцца паміж сабой, многія гаркомы і абкомы партыі недастаткова садзейнічаюць гэтаму. Мала расказвае пра дзейнасць партарганізацый ВНУ мясцовы друк.

Тыя, хто сёння слухае лекцыі і здае залікі, заўтра стануць кіраўнікамі вытворчасці, вучонымі ,педагогамі, творцамі новых культурных каштоўнасцей. І ад таго, якую падрыхтоўку і загартоўку атрымае спецыяліст у сценах вышэйшай навучальнай установы залежыць поспех яго будучай работы. Забяспечыць гэты поспех — першаступенны абавязак камуніста вышэйшай школы.

(«Правда», 12 лістапада 1971 г.).

Гомель сёння.

УЗНАГАРОДА РАДЗІМЫ

П. М. Машэраў прымацоўвае ордэн да сцяга г. Гомеля.

Фота М. Папкова.

15 лістапада Гомелю за поспехі, дасягнутыя працоўнымі горада ў выкананні заданняў пяцігадовага плана па развіццю прамысловай вытворчасці ва ўрачыстай абстаноўцы кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, Першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі Пётр Міронавіч Машэраў уручыў ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга.

На ўрачыстым пасяджэнні, якое праходзіла ў Палацы чыгуначнікаў імя У. І. Леніна, ад імя групы прадстаўнікоў савецкай інтэлігенцыі з узнагародай гамяльчан павіншаваў рэктар нашага універсітэта, член-карэспандэнт АН БССР, прафесар У. А. Белы. Яго выступленне друкуецца ніжэй.

ВЫСТУПЛЕННЕ У. А. БЕЛАГА

Дарагія таварышы! Дарагія госці! Гамяльчане!

Сёння пачуццё вялікай радасці і гордасці перапаўняе нашы сэрцы — ад гэтага часу і назаўсёды на сцягу нашага выдатнага, старадаўняга, вечна маладога горада Гомеля будзе зззяць ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга, як сімвал прызнання поспехаў працоўных горада ў будаўніцтве камунізму.

Дазвольце мне яшчэ раз ад імя ўсіх гамяльчан, ад імя працоўнай інтэлігенцыі горада сказаць сардэчнае дзякуй нашай роднай Камуністычнай партыі, ураду за такую высокую ацэнку нашай працы ў мінулай пяцігодцы.

Мінулая пяцігодка. для ўсіх нас, гамяльчан, была знамянальная не толькі стварэннем новых прамысловых комплексаў, выпускам новых машын, станкоў, прыбораў і іншых відаў прадукцыі.

Сёння, гаворыць далей тав. Белы, атрымліваючы высокую ўзнагароду Радзімы і гаворачы пра ўклад інтэлігенцыі ў дасягнутыя поспехі, першае слова хочацца сказаць пра адзін з самых шматлікіх яе атрадаў — выдатнае савецкае настаўніцтва.

Пяць год іх працы ў мінулай пяцігодцы — гэта пяць выпускаў сярэдняй школы, гэта пяць часцін гарачага добрага сэрца настаўніка, аддадзеных сваім вучням.

Прымаючы ордэн, трэба сказаць пра нашу цудоўную тэхнічную інтэлігенцыю — канструктараў і тэхнолагаў, гэтых неспакойных праваднікоў тэхнічнага прагрэсу, які стаў галоўным фактарам у спаборніцтве дзвюх сістэм на сусветнай арэне.

Цяжка пераацаніць у поспехах гамяльчан вялікія заслугі слаўнага атрада інтэлігенцыі, які аб'ядноўвае лектараў і прапагандыстаў, работнікаў друку, тэлебачання і радыё. Колькі выдатных пачынаў, яны сваім страсным словам, вострым пяром і ўсюдыісным аб'ектывам зрабілі здабыткам мас, памножылі і распаўсюдзілі дасягнутыя поспехі.

У гэты радасны час хочацца сказаць добрае слова пра нашых урачоў, усіх медыцынскіх работнікаў, якія сваёй самаадданай працай і ўдзень і ўначы стаяць на варце нашага здароўя.

Нельга гаварыць пра нашу творчую інтэлігенцыю, не сказаўшы пра наш цудоўны тэатр, пра яго выдатных акцёраў, майстэрства якіх атрымала высокую ацэнку і прызнанне ў рэспубліцы.

Навука, ролю якой цяжка пераацаніць у развіцці сучаснага грамадства, атрымала далейшае развіццё ў Гомелі за мінулую пяцігодку. Дастаткова сказаць, што ў горадзе зараз працуюць дзесяткі дактароў і сотні кандыдатаў навук.

Працы гомельскіх вучоных вядомыя далёка за межамі нашай Радзімы. Упершыню за яго шматвяковую гісторыю Гомель атрымаў прапіску ў дзяржаўных патэнтных рэестрах многіх краін свету. Пра навуковыя поспехі гамяльчан у прайшоўшай пяцігодцы сведчыць і той факт, што пазнаёміцца з іх работамі прыязджалі вучоныя Балгарыі і Чэхаславакіі, ГДР і Польшчы, Францыі, ЗША і ФРГ, Італіі і многіх іншых краін. Мы ганарымся тым, што вынікі навуковых работ гомельскіх вучоных шырока ўкараняюцца на прадпрыемствах нашай рэспублікі і краіны, забяспечваючы вялікі тэхніка - эканамічны эфект.

У заключэнне дазвольце мне ад імя ўсёй інтэлігенцыі ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга горада Гомеля запэўніць Цэнтральны Камітэт і наш урад у тым, што ўсе мы, натхнёныя гістарычнымі рашэннямі XXIV з'езда КПСС, аддадзім усе свае сілы і веды на выкананне грандыёзных задач новай пяцігодкі.

СТУДЭНЦКІЯ ГАДЫ

Я закончыў фізіка-тэхнічнае аддзяленне педфака БДУ сорак год таму назад. Мой выпуск, здаецца, шосты. Усё нават самыя звычайныя факты далёкага мінулага, страчваюць празаічны «жыцейскі» прысмак і становяцца пачас нават рамантычнымі. Таму трэба з піецетам адносіцца да таго, што нас акружае цяпер: усе становчыя факты — гэта старажытнасць у перспектыве. Універсітэт канца 20-і гадоў — яго духоўная атмасфера, «універсітэцкае паветра», калектыў — гэта тэма для вялікай «педагагічнай паэмы».

Я з вялікай павагай і ўдзячнасцю ўспамінаю нашага рэктара В. І. Пічэту і сваіх настаўнікаў — прафесара Я. Я. Сіроціна, Я. В. Сняткова, У. К. Дыдырка, Ц. Л. Бурстына. Сваёй натхнёнай працай са студэнтамі, сваім майстэрствам выкладання, сваёй прысутнасцю, сваёй грамадзянска-чалавечнай асобай яны ўрываліся ў духоўны свет сваіх вучняў, супрацоўнікаў па кафедры, выклікалі імкненне быць падобнымі на іх. Я не магу не сказаць аб адным шчаслівым дары маіх настаўнікаў — яны былі вельмі добрымі і чулымі людзьмі. Такога роду талент не так ужо багата запраграміраваны ў нашым спадчынным кодзе...

Цяжка назваць другога прафесара, які б умеў так проста і непасрэдна, як гэта рабіў прафесар С. Я. Вальфсон, чытаўшы курс марксісцка-ленінскай філасофіі, прымусіць нас быць саўдзельнікамі пошукаў навуковай ісціны. Нельга не ўспомніць добрым словам нашых сяброў-студэнтаў — актывістаў, такіх, як старшыню пралетстуда тав. Башмачкава. Гэта дзякуючы іх намаганням нам пашчасцілілася бачыць і слухаць А. В. Луначарскага, У. У. Маякоўскага.

Выступленні гэтых вядомых людзей мелі вялікі ўплыў, удасканальвалі этыку, эстэтыку і маральны воблік студэнта майго часу.

У сцены нашай дарагой альма-матэр ужо ўвайшлі ўнукі майго пакалення. Мы пастарэлі. Але мілы нашаму сэрцу універсітэт, калыска навукі і вышэйшай адукацыі ў рэспубліцы, малады, расце, набіраючы ўсё большую моц і сілу.

У дзень слаўнага юбілею я нізка-нізка табе, універсітэт, кланяюся і жадаю табе ўсяго самага добрага.

М. РЭЗНІКАЎ,
дацэнт.

ПАЭТЫЧНАЯ КАЛОНКА

РАЗАСЛАЛІ ПАЛОТНЫ...

Разаслалі палотны маладзіцы
на лузе
І гарэзна збіраюць расу.
Мне ж так хочацца ведаць,
а што разбудзіць
У душы лугавой смех
красунь.
Ці не гэту пяшчоту цішы
зялёнай
З незабудкавай сіняю воч,
Матыльковую песню ці снег
рамонак
У залатую ад зорак ноч?
Ці вячэрнюю яснасць
у мірным змроку,
Што пунсоваю краскай
цвіце?
Думку кожнага дрэва,
зацятага кроку
І ўсплёску вясла на рацэ?
Разаслалі палотны
маладзіцы на лузе
І гарэзна збіваюць расу.
Мне ж так хочацца ведаць,
а што разбудзіць
У душы лугавой смех
красунь.

Анатоль ШУШКО,
студэнт 1 курса філфака.

□

СНЕГАПАД

Снегапад!
Неўпапад.
Паваліў не на пацеху,
і канца яму няма,
Белай радасцю на стрэхі
дэсанціруе зіма.
Дзед падкруціць пальцам
вечнасць —
стрэлкі ходзікаў, як вус.
І пірог закрэкча ў печы,
брага вырвецца з-пад
вечка
на адбелены абрус.
Ля парога пара клубам—
бабка з хросным,
цётчын зяць,
кажухі брыняюць дубам
і з марозу аж рыпяць!
Над сталом заскачуць
шклянкі,
потым цені па сцяне.
Жаркім чэравам ляжанка
прытуліўшыся,
даранку
будзе казкі баяць мне.
Раніцою пад аконцам
Запяюць шамкі між хат.
І бязмежнасць
і бясконцасць
аж за самы далягляд.

Алесь ГАЎРОН,
студэнт III курса журфака.

АБ ЧЫМ ПІШУЦЬ КАЛЕГІ

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ЁСЦЬ У КАГО ВУЧЫЦЦА

На адным з нядаўніх партыйных сходаў юрыдычнага факультэта дэкан Васіль Адамавіч Шкурко расказаў аб тым, што дасягнута, вызначыў перспектывы і задачы на цяперашні навучальны год. Паспяховасці студэнтаў была ўдзелена асаблівая ўвага. І гэта не выпадкова. Выдатныя веды студэнтаў — залог паспяховай працы будучага спецыяліста. А юрыдычны факультэт у перадюбілейным годзе па паспяховасці заняў вядучае месца ва універсітэце. У час летняй экзаменацыйнай сесіі студэнты, добра і выдатна здаўшыя экзамены, складаюць 71 працэнт усіх навучэнцаў. 112 чалавек — выдатнікі вучобы. Сярод выдатнікаў, якія актыўна ўдзельнічаюць у грамадскім жыцці факультэта, ганаровае права на атрыманне імянных стыпендый заваявалі А. Баркоў (стыпендыя імя У. І. Леніна), Г. Шумак (стыпендыя імя К. Маркса), О. Курылёва (стыпендыя імя М. І. Калініна).

Поспехі радуюць, але і абавязваюць. Абавязваюць не спыняцца на дасягнутым, а ісці далей, пастарацца выкараніць пасрэдныя паказчыкі ў вучобе. Задача ўпаўне наспеўшая. Асноўныя ўмовы для яе рашэння на факультэце ёсць. У распараджэнні студэнтаў багатая спецбібліятэка з асобнай чытальнай залай, добра абсталяваныя лабараторыі і кабінеты.

На шасці кафедрах факультэта працуюць высокакваліфікаваныя выкладчыкі. Цяпер на юрфаку 11 дактароў навук і 34 дацэнты і кандыдаты навук. Пяць год таму назад аб гэтым можна было толькі марыць. У апошнія пяцігодцы абаронена 9 доктарскіх і 11 кандыдацкіх дысертацый.

Імёны нашых прафесараў-юрыстаў Ф. І. Гаўзе, І. І. Гарэліка, А. В. Дулава, М. М. Авакава, С. Р. Драбязка, І. І. Марціновіч, Г. Г. Цярнавой, Н. Г. Юркевіча, В. Ф. Чыгіра, І. С. Цішкевіча, С. Р. Віхарава вядомы далёка за межамі нашай рэспублікі. Прафесар М. М. Авакаў і дацэнт В. А. Дарогін неаднаразова ўдзельнічалі ў міжнародных канферэнцыях і сімпозіумах. Праца прафесара А. В. Дулава «Судовая псіхалогія» прадстаўлена на ВДНХ СССР 1971 года.

Плённа працуюць дацэнты В. А. Шкурко, П. К. Еўдакімаў, К. А. Барзова, І. А. Юхо, П. А. Дубавец, А. А. Галаўко і многія іншыя. Іх кнігі сёння знойдзеш на паліцах усіх кніжных магазінаў.

Студэнтам юрфака ёсць у каго вучыцца.

М. ГАРБАР.

У ЛАБАРАТОРЫІ

НАЙМАЛОДШЫ

Яму няма яшчэ і году. Гісторыя спецыяльнага факультэта прыкладной матэматыкі для працаўнікоў вытворчасці абмяжоўваецца ўсяго некалькімі месяцамі.

Вытворчасці зараз вельмі патрэбны спецыялісты, якія маглі б выкарыстоўваць вылічальную тэхніку і матэматычныя веды, — расказвае выкладчык Г. І. ДРАБУШЭВІЧ, які займаўся наборам будучых студэнтаў новага факультэта.

— Выпускнікі яго пойдуць працаваць у разнастайныя галіны вытворчасці, там, дзе будуць створаны інфармацыйна-вылічальныя цэнтры.

— **Колькі студэнтаў займаецца на новым факультэце? Ці маюць гэта людзі з працоўным стажам?**

— Так, нашы студэнты маюць вышэйшую або сярэднюю спецыяльную адукацыю і не менш як трохгадовы працоўны стаж. У А. В. Скатулавай, напрыклад, агульны стаж ровен адзінаццаці гадам. П. Ярошчык пасля заканчэння БПІ дзесяць год працаваў у праектным інстытуце. І такіх многа.

— **Некалькі слоў аб перспектывах.**

— Як і кожны, малады наш факультэт будзе пашырацца. У наступныя два гады прыём дасягне 150 чалавек. Будзе ўдасканальвацца сістэма навучання.

У гэтага факультэта вялікае будучае, бо спецыялісты, якіх рыхтуе факультэт, становяцца ўсё больш неабходнымі вытворчасці.

Усяго ж найлепшага, самаму старэйшаму на факультэце... першаму курсу!

Ф. САМУЙЛАВА.

ДАЛЁКІЯ СТЭПЫ ЎРЫВАЮЦЦА Ў СНЫ

Вось і складзены ў чамаданы форменкі байцоў студэнцкіх будаўнічых атрадаў. Але не-не ды ўрываюцца ў сны бяскрайнія жоўтыя стэпы, стрэлы далёкіх дарог. Дзевятае лета прадстаўнікі ВНУ беларускай сталіцы і іншых гарадоў рэспублікі праводзілі на будаўнічых пляцоўках Уральскай вобласці. Наш універсітэт адкамандзіраваў на цаліну сёлетняга працоўнага семестра каля 400 чалавек. Месца дыслакацыі атрадаў БДУ традыцыйнае — Чапаеўскі раён. Мы ганарымся, што фронт нашага працоўнага семестра пралягаў там, дзе калісьці быў фронт грамадзянскай вайны — пярэдні край барацьбы за Савецкую ўладу. Дэвіз сённяшніх байцоў: «50-годдзю БДУ — нашы справы і ўдарная праца!».

Мабыць, у гэтыя дні ў пабудаваных студэнтамі дамах гучаць заздраўныя тосты, пажаданні хлеба-солі навасёлам. І як тут не ўспомніць загарэлых з вясёлай іскрынкай у вачах хлопцаў і дзяўчат! Гэта ж яны прывезлі радасць працаўнікам Прыўралля. Дзесьці займаюцца ў адрамантаваных і пабудаваных байцамі школах вучні саўгасаў імя Куйбышава, «Першамайскі», «Алгабаскі». А віноўнікамі ўрачыстасці сталі атрады «Феміда-2» і «Феміда-1» юрфака, «Вікторыя» гістфака. Нямала цёплых слоў выказалі студэнтам земляробы саўгасаў імя Батурына, «Красногорскі». Тут дзейнічалі СБА «Градзіент» і «Эфебія» з матфака.

Усяго універсітэцкімі атрадамі ва Уральскай вобласці асвоена каля паўтара мільёна капіталаўкладанняў. Узведзены дзесяткі жылых дамоў, некалькі школ, вытворчых памяшканняў. Лепшым прызнан СБА «Феміда-2». Заслуга ў гэтым, у першую чаргу, камандзіра Леаніда Петуховіча, камісара Валерыя Свірыдава, байцоў Барыса Банькоўскага, Міхаіла Арэшкі, Вольгі Курылёвай.

Паважалі нашых рабят не толькі за працу, але і за вясёлыя канцэрты, цікавыя лекцыі і даклады, спартыўныя сустрэчы.

Цаліна-71 закончылася. Наперадзе новы працоўны семестр. І ў штабах студэнцкіх будаўнічых атрадаў размова аб будучым леце. Цаліна не канчаецца.

М. ШЛОМА,
камісар Чапаеўскага міжраённага штаба СБА

ХАНОЙ, КАСТРЫЧНІК 1971 ГОДА.

Перш за ўсё я хацеў бы павіншаваць Вас і ўсіх супрацоўнікаў нашага факультэта з вялікім святам — 50-годдзем Беларускага універсітэта і 54-й гадавінай Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Я цяпер далёка ад любімага Савецкага Саюза і горада Мінска, але самыя добрыя ўспаміны жывуць у маім сэрцы. Беларусь і Беларускі універсітэт дарагімі і роднымі сталі мне таму, што я там жыў і вучыўся 8 год. Гэта гады маёй маладосці, гады студэнцтва і аспірантуры.

Зараз я — супрацоўнік кафедры тэарэтычнай фізікі Ханойскага універсітэта. На кафедры працуе 14 супрацоўнікаў, дзевяць з іх — выпускнікі савецкіх ВНУ, сярод іх 4 кандыдаты навук.

У радах выкладчыкаў працуюць і іншыя выпускнікі Беларускага універсітэта: Нгуен Ван Хунг, былы аспірант Дзінг Ван Хоанг і стажор Нгуен Конг Туй. Выхаванцы БДУ працуюць у розных інстытутах і міністэрствах маёй радзімы.

Карыстаючыся выпадкам, я хацеў бы выказаць Вам шчырую падзяку за вялікую дапамогу ў маёй вучобе і жыцці.

З павагай

НГУЕН ВАН ТХОА.

ПРАКТЫКА НА КАЎКАЗЕ

Студэнты заўсёды з нецярпеннем чакаюць вытворчую практыку. Яно і зразумела — гэта першае знаёмства будучага спецыяліста са сваёй непасрэднай работай, адкрыццё новага, можна сказаць, праверка прызвання.

Сёлета вялікая група студэнтаў геалагічнага факультэта Гомельскага дзяржаўнага універсітэта ўпершыню праходзіла вучэбную практыку на Паўночным Каўказе.

Юнакі і дзяўчаты больш двух месяцаў жылі ў маляўнічым месцы ў раёне горада Цеберда. Іхнія палаткі былі ў пяці метрах ад празрыста-зеленаватай бурнай ракі Цеберды.

Штодзённа практыканты хадзілі па цяжкіх і складаных маршрутах, пераадольвалі крутыя камяністыя схілы, спускаліся ў глыбокія цясніны, узнімаліся на высокія вяршыні, якія нават пасярод гарачага лета пакрыты тоўстым пластом снегу.

Гомельскія студэнты з цікавасцю вучыліся пазнаваць тайны геалогіі: вывучалі горныя пароды, адшуквалі ў іх акамянеўшыя астанкі старажытнейшых жывёлін, патрэбныя для народнай гаспадаркі мінеральныя і карысныя выкапні, праводзілі геалагічную здымку.

Практыканты — жыхары беларускіх раўнін — упершыню трапілі ў высакагорны раён, сустрэліся з цяжкасцямі. Моцныя вятры зрывалі з месц палаткі, праліўныя дажджы размывалі сцежкі, ўскладнялі пад'ёмы і спускі. Аднак усе перашкоды студэнты ГДУ паспяхова пераадольвалі. Яны набраліся вопыту, падужэлі фізічна, з вялікімі ўражаннямі вярнуліся ў родны Гомель, прывезлі з сабой справаздачы аб геалагічнай практыцы, багатыя калекцыі ўзораў. Няма сумнення, што кожны з будучых геолагаў у сваёй памяці захавае прыгажосці каўказскіх краявідаў, не забудзе аб пройдзеных маршрутах і горных хрыбтах.

Доўга будуць рабяты разбіраць свае прыгоды, дзяліцца ўражаннямі. Гэтыя тры здымкі вельмі сціпла расказваюць аб каўказскай практыцы будучых геолагаў.

На здымках: кіраўнік практыкі, кандыдат геолага-мінералагічных навук Аляксей Аляксеевіч Недавізін дае апошнія ўказанні перад адпраўкай па маршруту.

Асістэнт кафедры агульнай геалогіі В. П. Лабуноў разам са студэнтамі В. Іванцовым і І. Баравіковым абмяркоўваюць далейшы шлях.

У дарозе.

Тэкст і фота П. Сізова.

ХВАЛЮЮЧЫЯ СУСТРЭЧЫ

У Варашылаўградскім педінстытуце адбыліся III Фадзееўскі чытанні, прысвечаныя 70-годдзю з дня нараджэння выдатнага савецкага пісьменніка А. А. Фадзеева, аднаго з буйнейшых арганізатараў нашай многанацыянальнай літаратуры. На гэтых чытаннях я кіраваў секцыяй літаратуры народаў СССР і прачытаў даклад «Заўвагі А. А. Фадзеева аб трох беларускіх раманах».

У Фадзееўскіх чытаннях мне ўпершыню давялося прымаць удзел ад беларускіх літаратараў. Было прыемна сустрэцца са многімі ўдзельнікамі чытанняў, якія з'ехаліся з усіх канцоў Савецкага Саюза.

Цёплымі былі таксама сустрэчы з выкладчыкамі і студэнтамі Варашылаўградскага педінстытута. Па просьбе дэканата філалагічнага факультэта некаторыя ўдзельнікі навуковай фадзееўскай канферэнцыі чыталі ім лекцыі, у тым ліку і я (мной прачытаны лекцыі пра ўзнікненне пісьменнасці і літаратуры на Русі і пра ўкраінска-беларускія літаратурныя сувязі).

Дарэчы, на III Фадзееўскіх чытаннях» выступалі не толькі выкладчыкі і навуковыя супрацоўнікі, але і студэнты некаторых вну. Аргкамітэт запрашае і нашых студэнтаў прыняць удзел у наступных Фадзееўскіх чытаннях, бліжэйшыя з якіх адбудуцца ў кастрычніку 1973 года.

Асабліва хвалюючай была паездка ўдзельнікаў III Фадзееўскіх чытанняў у Краснадон і Равенькі — гістарычныя мясціны, звязаныя з дзейнасцю герояў «Маладой гвардыі». У Краснадоне, у прыватнасці, адбылася сустрэча з бацькамі некаторых удзельнікаў «Маладой гвардыі», у тым ліку з маці Алега Кашавога.

Дырэкцыя музея «Маладая гвардыя» (у Краснадоне) ад імя родных герояў-маладагвардзейцаў перадала калектыву выкладчыкаў і студэнтам нашага універсітэта дарагі падарунак — зборнік дакументаў «Молодая гвардия» з аўтографамі жонак віднейшых удзельнікаў партыйнага падполля г. Краснадона перыяду Вялікай Айчыннай вайны, якія загінулі ў барацьбе з фашысцкімі захопнікамі, і аўтографамі маці герояў «Маладой гвардыі», а таксама камплект паштовак «Краснодон». У Равеньках ад кіраўнікоў горада кожны ўдзельнік канферэнцыі атрымаў памятны медаль. Яго мне хочацца далучыць да краснадонскіх падарункаў ГДУ.

П. АХРЫМЕНКА,
прафесар.

ВЫДАДЗЕНЫ НА ГОМЕЛЬШЧЫНЕ

У. І. Ленін неаднаразова ўказваў на тое, што самым важным для перамогі камунізму з'яўляецца павышэнне прадукцыйнасці працы. Сацыялістычнае спаборніцтва і адна з яго форм — стаханаўскі рух стваралі ўмовы для хуткага дасягнення намечаных партыяй і ўрадам заданняў першых пяцігодак. Выдатнай стаханаўскай працай савецкія людзі ўмацоўвалі эканамічную магутнасць нашай Радзімы.

17 лістапада 1935 года на першай Усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў былі паказаны шляхі яго развіцця і пастаўлены задачы шырокага распаўсюджвання стаханаўскіх метадаў працы па ўсёй краіне. У сувязі з гэтым вялікая колькасць кніг і брашур была выдадзена цэнтральнымі і мясцовымі выдавецтвамі, вопыт стаханаўцаў асвятляўся ў газетах і часопісах. У гэтых кнігах і брашурах гаварылася не толькі пра наяўнасць тых або іншых прыёмаў работы, што садзейнічалі павышэнню прадукцыйнасці працы. У такіх кнігах і брашурах, аўтарамі якіх у большасці сваёй былі самі стаханаўцы, паказан вобраз чалавека новага грамадскага ладу, у характары якога ўсё наглядней відаць рысы камуністычнага будучага.

Выйшлі ў той час дзве брашуры і ў Гомелі: «Стахановцы Днепро-Двинского пароходства. Издательство газеты «Белорусский фарватер», 1936 год, 2065 экз., г. Гомель. «Стахановская школа строителей «Железнодорожника Белоруссии», издательство газеты «Железнодорожник Белоруссии», 1936, 1500 экз., г. Гомель.

Брашуры былі надрукаваны на фабрыцы «Палесдрук» на рускай мове. У іх з лекцыямі выступілі стаханаўцы двух відаў транспарту — чыгуначнага і рачнога. Але параўноўваючы выступленні аўтараў, відаць, што мэта і задача выхаду ў свет гэтых брашур дыктавалася ў той час вострай неабходнасцю шырокай прапаганды вопыту лепшых стаханаўцаў Гомельшчыны, укараненне яго на іншых прадпрыемствах вобласці і іншых абласцях рэспублікі. Тав. В. Маліноўскі расказвае пра капітана І. А. Ганчарова, які пачаў першым праводку плытоў да 4 тысяч квадратных метраў, і начную буксіроўку суднаў, а малады токар Апіроўскі М. пра тое, як яго прыстасаванні і вынаходніцтвы далі магчымасць павялічыць прадукцыйнасць працы ў некалькі разоў. У брашуры выступілі таксама механік парахода І. Бараноўскі, капітаны Д. Чэвас і І. Анішчанка і інш.

Нібы пераклікаючыся, у другой брашуры дзеляцца сваім вопытам працы стаханаўцы-будаўнікі Беларускай чыгункі. Брыгадзір муляраў Захар Тычкоў расказвае, як яго брыгада за змену укладвае 25 тысяч цаглін, браты Гараніны на афарбоўцы дахаў перакрываюць нормы выпрацоўкі ў 3—4 разы. Аб сваіх метадах працы расказваюць у брашуры брыгадзір землякопаў Катырла А. А., прараб т. Мазуркевіч, сталяр Антонцаў Я., брыгадзір цесляроў Булкаў і іншыя.

Нямала цікавых радкоў можна прачытаць аб асабістым жыцці гэтых таварышаў, аб іх думках, жаданнях, марах.

Выдаючы гэтыя брашуры, выдавецтвы газет «Белорусский фарватер» і «Железнодорожник Белоруссии» адыгралі важную ролю ў справе распаўсюджвання стаханаўскага руху на беларускім Палессі, ў справе шырокага ўкаранення перадавых стаханаўскіх метадаў працы.

У цяперашні час гэтыя брашуры з'яўляюцца бібліяграфічнай рэдкасцю, але з пункту гледжання гісторыі развіцця сацыялістычнага спаборніцтва ў нашай краіне, рэспубліцы, нашай вобласці маюць вялікае значэнне і ў наш час.

М. ДРАЦЭВІЧ.

ПАМЯТКА ПРАФОРГА СТУДЭНЦКАЙ ГРУПЫ

У адпаведнасці са Статутам прафсаюзаў СССР члены прафсаюза вучэбнай групы аб'ядноўваюцца ў прафсаюзную групу.

Для арганізацыі і кіраўніцтва прафсаюзнай работай у групе выбіраецца прафорг тэрмінам на адзін год. Выбары прафорга праводзяцца адкрытым галасаваннем на агульным сходзе членаў прафсаюза групы.

У дапамогу прафгрупоргу таксама адкрытым галасаваннем выбіраюцца культарганізатар, фізорг і іншыя актывісты. Колькасць актывістаў, выбіраемых у дапамогу прафоргу, вызначае прафбюро факультэта з улікам канкрэтных умоў. Прафорг праводзіць сваю работу ў цесным кантакце з камсоргам і старастам групы. Разам з імі ён састаўляе адзіны план ідэйна-выхаваўчай, вучэбнай, культурна-масавай і спартыўнай работы.

ЗМЕСТ РАБОТЫ ПРАФГРУПОРГА У ПЫТАННЯХ ВУЧЭБНАЙ РАБОТЫ

Сістэматычна праводзіць сходы па пытаннях паспяховасці, самастойнай работы, выканання курсавых работ, арганізацыі і правядзення практыкі, падрыхтоўкі да экзаменацыйнай сесіі, вучэбнай дысцыпліны.

Прафорг мабілізуе студэнтаў на глыбокае вывучэнне дысцыплін, падрыхтоўку да семінарскіх заняткаў, выкананне лабараторных работ і хатніх заданняў, своечасовае выканане курсавых работ, вывучэнне рэкамендаванай вучэбнай літаратуры, папулярызуе лепшыя метады самастойнай работы, арганізуе дапамогу студэнтам, якія не паспяваюць у вучобе, праводзіць работу па ўцягненню студэнтаў групы ў навуковыя студэнцкія гурткі, ставіць пытанні перад прафбюро і кіраўніцтвам факультэта аб заахвочванні лепшых студэнтаў, выдатнікаў вучобы.

У ПЫТАННЯХ АРГАНІЗАЦЫЙНА-МАСАВАЙ РАБОТЫ

Прафорг ажыццяўляе прыём студэнтаў у члены прафсаюза, ставіць іх на прафсаюзны ўлік, сочыць за своечасовай уплатай членскіх узносаў, адказвае за стан дакументацыі, якая захоўваецца ў прафкоме, сістэматычна вядзе дзённік уліку работы.

У ПЫТАННЯХ МАТЭРЫЯЛЬНА-БЫТАВОЙ РАБОТЫ

Прафорг вывучае матэрыяльнае становішча студэнтаў групы, бытавыя ўмовы іх жыцця;

прымае актыўны ўдзел у камісіі па назначэнню стыпендый студэнтам групы;

уносіць прапанову прафгрупы аб прадастаўленні маючым патрэбу ў жыллі студэнтам месца ў інтэрнаце;

Дапамагае студэнтам, якія маюць у гэтым патрэбу, у атрыманні пуцёвак у дамы адпачынку, санаторыі, матэрыяльнай дапамогі;

арганізуе наведванне студэнтаў, якія жывуць у інтэрнаце і на прыватных кватэрах, для азнаямлення з жыллёвымі ўмовамі;

арганізуе наведванне хворых студэнтаў для аказання ім неабходнай дапамогі, аказвае ўвагу студэнтам, якія знаходзяцца на стацыянарным лячэнні;

арганізуе студэнтаў на лепшае выкананне работ па самаабслугоўванню і працоўнаму выхаванню.

У ПЫТАННЯХ КУЛЬТУРНА-МАСАВАЙ РАБОТЫ

Разам з камсоргамі забяспечвае сістэматычнае правядзенне са студэнтамі гутарак аб важнейшых падзеях, якія адбываюцца ў нашай краіне і за мяжой;

Разам з культарганізатарам праводзіць работу па павышэнню культурнага ўзроўню членаў прафсаюза, праводзіць у групах гутаркі і дыспуты па пытаннях навукі і мастацтва, літаратуры, арганізуе наведванне студэнтамі тэатраў, кіно, музеяў, дабіваецца шырокага ўдзелу студэнтаў у мастацкай самадзейнасці, у правядзенні тэматычных вечароў адпачынку, змагаецца за здаровы быт;

дапамагае ў рабоце пярвічным арганізацыям ДТСААФ і Чырвонага Крыжу, спартыўнаму таварыству «Буравеснік».

ПАРАДАК РАБОТЫ ПРАФОРГА

Прафгрупорг працуе па плану прафбюро факультэта;

робіць справаздачу аб сваёй рабоце на сходзе прафгрупы і перад вышэйстаячымі органамі;

ставіць на абмеркаванне схода прафсаюзнай групы пытанні аб стане вучэбнай работы, вучэбна-працоўнай дысцыпліны, выхаваўчай работы ў прафгрупе, аб прыёме ў члены прафсаюза, аб ходзе ўплаты членскіх узносаў, робіць справаздачы аб рабоце фізкультурнага арганізатара, вырашае іншыя пытанні ў гэтым плане;

паведамляе членам прафгрупы аб важнейшых рашэннях прафбюро факультэта, аб ходзе выканання плана работы прафгрупы, аб выкананні раней прынятых рашэнняў.

ПРАФКОМ ГДУ.

У НАС, НА ЭКАНАМІЧНЫМ

Год назад, 219 эканамістам і іх першаму дэкану І. П. Трацэўскаму давялося ўсё пачынаць амаль з нуля.

Але мне хацелася б сказаць вось аб чым. Было б несправядліва гаварыць, што, знаходзячыся пад кіраўніцтвам дэканата механіка-матэматычнага факультэта, эканамісты адчувалі сябе беднымі сваякамі. Не. Намеснік дэкана мехмата Н. М. Пакаташкіна, якая курыравала эканамістаў, пастаянна ўдзяляла нам вялікую ўвагу. Мы былі прадстаўлены ва ўсіх кіруючых органах факультэта. Адным словам, адчувалі сябе раўнапраўнымі студэнтамі універсітэта. Але ўсё ж у матэматыкаў шмат сваіх клопатаў. Мы разумелі, што гэта садружнасць часовая. І толькі пасля раздзялення эканамістаў і матэматыкаў пачалася гісторыя эканамічнага факультэта.

Заўсёды цяжка пачынаць. Нялёгка было і нам. Прайшоў год, хочацца адзначыць, што і сёння нам яшчэ нялёгка. Ёсць цяжкасці з забеспячэннем вучэбнага працэсу, не хапае выкладчыцкіх кадраў. Асабліва востра гэта праблема ўзнікла цяпер, калі студэнты другога і трэцяга курсаў вывучаюць канкрэтныя эканамічныя навукі. Няма ў нас вучэбнай базы, асабліва для студэнтаў інжынерна-эканамічна патоку, паўнацэнная, падрыхтоўка якіх звязана з наяўнасцю вылічальнай тэхнікі, якой няма ў дастатковай колькасці ва універсітэце.

Не падумайце, што я песіміст. За год сваёй дзейнасці сумеснымі намаганнямі дэканата, выкладчыкаў і саміх студэнтаў праведзена значная работа. Па выніках мінулай сесіі наш факультэт заняў трэцяе месца ва універсітэце па паспяховасці. 17 юнакоў і дзяўчат вучацца толькі на выдатна. Многія з іх з першага дня вучобы ва універсітэце атрымліваюць толькі вышэйшыя балы. Гэта В. Трухаў, Л. Уласава, А. Сасноў і іншыя. Вясной гэтага года на факультэце створана партыйная арганізацыя, якую тады ўзначаліў Д. М. Курын. Прыемна адзначыць, што амаль палавіну яе састаўляюць студэнты.

На факультэце створан калектыў мастацкай самадзейнасці. Ён удзельнічаў ва універсітэцкім аглядзе, выступаў перад вучнямі сярэдняй школы, жыхарамі Гомельскага раёна і вучнямі сярэдняй школы, № 8. Актыўна працуе добраахвотная народная дружына.

Эканамісты актыўна ўдзельнічаюць у рабоце будаўнічых атрадаў. Мінулым летам «Днепр-71» і «Эканаміст» асвоілі на будоўлях вобласці больш 100 тысяч рублёў капіталаўкладанняў.

Эканамісты актыўна ўдзельнічаюць у грамадскай рабоце, дапамагаюць працаўнікам сельскай гаспадаркі, з цікавасцю працуюць у студэнцкіх навуковых гуртках. Аб гэтым сведчаць і вынікі універсітэцкага конкурсу. В. Трухаў стаў пераможцам, добрых паказчыкаў дабіліся і яго аднакурснікі Т. Борсук і В. Каротчыкаў. Высокую адзнаку на Ўсесаюзным конкурсе гэтага года атрымала работа М. Ткачова. Зараз нашы студэнты рыхтуюць навуковыя работы да конкурсу, прысвечанага 50-годдзю ўтварэння СССР.

Год. Многа гэта ці мала? Могуць узнікнуць розныя думкі. Я лічу, што мае таварышы за невялікі тэрмін зрабілі значны аб'ём работы. У нас на факультэце дзейнічае клуб цікавых сустрэч «Малады эканаміст». Будучыя спецыялісты цікавяцца многімі бакамі дзейнасці універсітэта — займаюцца ў гуртках мастацкай самадзейнасці, паспяхова абараняюць спартыўны гонар нашай навучальнай установы. За межамі ГДУ вядома імя майстра спорту Н. Марыненка. Сёлета яна ўстанавіла рэспубліканскі рэкорд і стала чэмпіёнкай Савецкага Саюза сярод юніёраў. Добрыя вынікі ў спорце паказваюць майстар спорту па гімнастыцы Л. Дварэцкая, В. Астапенка, А. Тамашук, М. Ткачоў і іншыя.

Зараз на эканамічным займаюцца 385 студэнтаў, а праз некаторы час наш факультэт стане самым вялікім у ГДУ. Перспектывы яго развіцця абавязваюць нас, студэнтаў, добра вучыцца, актыўна ўдзельнічаць у грамадскай рабоце, развіваць добрыя пачынанні так, каб яны сталі традыцыямі.

А. ЛЯШЧЫНСКІ.

Выдатніцы вучобы сёстры-блізняты Ларыса і Марыя Будзько.

ПЕДАГАГІЧНЫЯ ПРАБЛЕМЫ СПАРТЫЎНАЙ ТРЭНІРОЎКІ

У ЦЯПЕРАШНІ час важнейшым раздзелам тэорыі фізічнага выхавання становяцца навуковыя асновы спартыўнай трэніроўкі, якія з'яўляюцца адпраўнымі пазіцыямі ў дзейнасці ўсяго трэнерскага саставу і ў распрацоўцы прыватных методык па кожнаму віду спорту.

Адной з важных зыходных пазіцый у навуковым абгрунтаванні спартыўнай трэніроўкі несумненна з'яўляецца разуменне яе сутнасці і прызначэння ў агульнай сістэме фізічнага выхавання, якая склалася ва ўмовах сацыялістычнага грамадскага ладу. У літаратуры яна разглядаецца як працэс падрыхтоўкі спартсменаў да высокіх спартыўных дасягненняў, што працякае ў форме спецыялізаваных заняткаў фізічнымі практыкаваннямі. Адсюль можна зразумець, што трэніроўка мае на увазе толькі вузка спартыўную мэту, пакідаючы ўбаку агульныя задачы фізічнага выхавання і склаўшайся педагагічнай ступені, што яе галоўны змест і сутнасць заключаюцца ў выкананні практыкаванняў. Але, не адмаўляючы спецыфікі і накіраванасці трэніровак на дасягненне высокіх спартыўных вынікаў, усё ж абмяжоўвацца падобным вузкім паняццем у нас няма падстаў. Вядома, што спартсменамі не нараджаюцца, што яны выхоўваюцца ў выніку працяглага педагагічнага працэсу, пачынаючы з дзіцячага ўзросту, і чым больш працягламу і ўсебаковаму ўздзеянню падвяргаецца арганізм, тым ён больш дасканалы як у адносінах марфалагічнай будовы, так і ў адносінах усіх яго функцый. Удасканальванне функцыянальных здольнасцей і развіццё фізічных якасцей мае месца ва ўсіх вучэбна-выхаваўчых установах і спартыўных арганізацыях нашай краіны, таму трэніроўка стала не вузка спецыялізаванай формай, а важнейшай і неад'емнай часткай працэсу фізічнага выхавання ўсіх узроставых кантынгентаў, без чаго гэты працэс ператварыўся б у аморфны стан і не мог бы адпавядаць галоўнай сацыяльнай мэце ў гэтай галіне — падрыхтоўцы да працоўнай дзейнасці і дасягнення фізічнай дасканаласці. Значыць, незалежна ад асаблівасцей трэніроўкі для разнастайных узроставых груп і таго або іншага ўзроўню вынікаў яе трэба разглядаць як педагагічны працэс, як адзін з важных і неад'емных бакоў фізічнага выхавання з накіраванасцю на ўсебаковае развіццё і ўдасканаленне ўсіх здольнасцей і якасцей да поўнага фізічнага ўдасканалення.

Натуральна, што педагагічная сутнасць трэніроўкі не вычэрпваецца дадзенай намі кароткай фармуліроўкай. Сучасны ўзровень ведаў дазваляе глыбока асвятліць гэта пытанне, пачынаючы з яе спецыфікі, выхаваўчага значэння і ролі ў фарміраванні асобы, яе месца і прызначэння ў агульнай сістэме фізічнага выхавання, абумоўленасці прыродай грамадскага ладу і г. д.

У выніку творчай працы трэнераў у цяперашні час склаліся адносна стройныя спартыўна-педагагічныя дысцыпліны, у працэсе заняткаў якімі вырашаюцца ўсе асноўныя задачы фізічнага выхавання і дасягаецца ўзровень спартыўнага майстэрства аж да перавышэння сусветных рэкордаў.

Дзейснасць любых педагагічных сродкаў, як вядома, праяўляецца толькі ў пэўным метадычным афармленні, якое адпавядае вырашэнню пастаўленай педагагічнай задачы або раду задач, без чаго яны існуюць толькі ў патэнцыяле і ў практыцы прымяняльнымі быць не могуць.

Найбольш сапраўднае і глыбокае разуменне сутнасці любога метаду выкладзена, на наш погляд, у вучэнні І. П. Паўлава, гэта значыць раскладанне на часткі, вывучэнне значэння кожнай часткі, вывучэнне сувязі частак, вывучэнне суадносін з акаляючым асяроддзем і ўрэшце разуменне на аснове ўсяго гэтага яе (сістэмы) агульнай работы і кіравання ёю. Значыць, не можа быць метадаў, прыгодных для ўсіх выпадкаў у нейкім устаноўленым і нязменным выглядзе, а кожны метад будуецца прымяняльна да прадмета пазнання, вырашаемай мэты, з улікам асаблівасцей, праяўленняў, вывучаемых фактараў ва ўзаемадзеянні са знешнім асяроддзем, з кантролем за яго дзейнасцю пры ўмове наяўнасці адваротнай сувязі і г. д.

Метады прымяняюцца ў практыцы не адасоблена, а ў выглядзе сістэм метадаў, тыповых для кожнага віду спорту і адпавядаючых агульным і прыватным педагагічным задачам, а таксама ўзроставым і палавым асаблівасцям займаючыхся, узроўню іх падрыхтаванасці і дасягненняў, характару асноўных спартыўных дзеянняў асаблівасцям натуральнага і сацыяльнага асяроддзя. Найбольш аднароднымі па сваёй мэтанакіраванасці і навуковых асновах з'яўляюцца методыкі ідэйнага і маральнага выхавання, навучання тэхніцы і яе ўдасканалення, навучання тактыцы і выпрацоўцы тактычнага мышлення, удасканалення функцыянальных здольнасцей арганізму і развіцця фізічных і маральна-валявых якасцей, чаму павінны адпавядаць і групы педагагічных сродкаў. Далейшая дэталізацыя характэрна для методык вырашэння прыватных задач (быстрыні, вынослівасці, навучання асобным складаным дзеянням і г. д.), дзе метады таксама выступаюць у сістэме, у мнагастайнасці спосабаў і варыянтаў, у іх паслядоўнасці і спалучэнні, што і павінна служыць прадметам аналізу іх і праверкі дзейснасці ў практыцы работы.

Трэнерам вядома, што людзі далучаюцца да спорту і выконваюць складаныя заданні з высокай нагрузкай не дзеля «работы», а перш за ўсё ў імя сацыяльных матываў. Іх цікавіць від спорту ў цэлым як сістэма жыццёва неабходных дзеянняў ва ўмовах пэўнага прыроднага і сацыяльнага асяроддзя, дзе побач з рознабаковым асабістым удасканаленнем ён рыхтуецца да выканання грамадскіх функцый, кіруецца інтарэсамі калектыву, змагаецца за яго спартыўны гонар і заваёўвае ў ім дзякуючы сваім дасягненням дастойную ролю.

Указаныя пытанні не вычэрпваюць усяго аб'ёму ўзнікаючых праблем і могуць служыць не толькі ў якасці прыкладаў, што паказваюць неабходнасць выкладання педагагічных асноў спартыўнай трэніроўкі ў самастойным курсе. Тут жа адзначаецца неабходнасць высвятлення ўсіх фактараў і сродкаў, што садзейнічаюць дасягненню высокіх спартыўных вынікаў, што магчыма ва ўмовах трэніровачнага працэсу.

А. СЕМІКОП,
кандыдат педагагічных навук.

ГЭТЫ ЦІКАВЫ СВЕТ

РАСЛІНЫ

...у Хоста (горад-курорт на Чарнаморскім узбярэжжы Каўказа) стаіць славутая серабрыстая тапаля. Дзеевяць чалавек, узяўшыся за рукі, ледзь ахопліваюць яе магутны ствол, які дасягае ў вышыню 65 метраў. Гэтаму ўнікальнаму дрэву не менш 160 год.

...ужо больш сямі стагоддзяў у пасёлку Верхняя Хорціца, паблізу горада Запарожжа, стаіць магутны зялёны дуб. Ён равеснік Ніжняму Ноўгараду, Берліну, Варшаве. Яму куды больш год, чым гарадам Хельсінкі, Токіо, Калькута. Мангольскае нашэсце, крыжовыя паходы, Лядовае пабоішча — усё гэта адбылося пры жыцці ветэрана флоры. Яго вышыня 36 метраў, акружнасць ствала 6,32 метра, дыяметр кроны 43 метры.

...У графстве Кент (Англія) ёсць ціс з акружнасцю ствала 18 метраў. Яго ўзрост прыкладна 3.000 год.

...У Індыі расце баньян (фікус), які складаецца з 3.000 буйных і 3.000 меншых ствалоў. Яго вышыня 60 метраў,, узрост каля 3.000 год. У ценю расліны можа змясціцца да 7.000 чалавек.

...у Танганьіцы (Афрыка) расце баабаб, узрост якога прыкладна 5.000 год. Яго вышыня 22 метры, акружнасць ствала 47 метраў, акружнасць кроны 145 метраў.

..у Каліфорніі (ЗША) растуць секвойі вышынёй да 150 метраў з дыяметрам ствала да 11 метраў. Іх узрост звыш 4.000 год.

...найбольшая вышыня эўкаліпта дасягае 155 метраў, секвойі — 150, елкі — 75, лістоўніцы, кіпарыса, дуба — 50, сасны — 48, кедра, бука, асіны, ліпы — 40, пальмы какосавай, вяза, платана, ясеня, бярозы — 30 метраў.

Фотаздымкі для гэтага нумару газеты зрабіў А. Рудчанка.

За рэдактара Ул. СІДАРАЎ.

Дэканат, партыйнае і прафсаюзнае бюро фізічнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне Бондаравай Марце Іванаўне з выпадку напаткаўшага яе гора — смерці бацькі.

СТАЛІ ФІНАЛІСТАМІ

Летам будучага года праводзіцца чарговая рэспубліканская універсіяда, а зараз выяўляюцца прэтэндэнты на ўдзел у фінальных спаборніцтвах.

Пяць дзён у спартыўнай зале ГДУ праходзіла занальнае першынство вышэйшых навучальных устаноў Беларусі па валейболу. Перамогу аспрэчвалі 10 мужчынскіх і жаночых каманд. Толькі па дзве мацнейшыя заваёвалі права працягваць барацьбу за чэмпіёнскі тытул.

Паспяхова правялі спаборніцтвы нашы дзяўчаты. У чатырох паядынках яны атрымалі перамогі з аднолькавым лікам 3:0. У нападзенні зладжана дзейнічалі Алена Сатнічэнка, Таццяна Курыліна і Надзея Бычкова, ды не горш выступалі іх сяброўкі. Усе валейбалісткі прадэманстравалі майстэрства і волю да перамогі. Гамяльчанкі занялі першае месца, апярэдзіўшы студэнтак Беларускага політэхнічнага інстытута.

Добра выступілі і нашы мужчыны. Універсітэцкая каманда праіграла толькі прадстаўнікам БПІ. Заняўшы другое месца, валейбалісты універсітэта заваявалі пуцёўку ў фінал.

У мужчынскай камандзе, на мой погляд, удала выступалі Вадзім Красільнікаў, Аляксей Васькоўскі і Аляксандр Атрохаў.

А. АЛЯКСЕЕЎ,
выкладчык кафедры спартыўных гульняў.

АЗ 34118 **Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ, профкома и месткома Гомельского государственного университет» (на белорусском языке). Адрас рэдакцыі: Гомель, вул. Савецкая, 108, Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржаўнага Камітэта Савета Міністраў БССР па друку. Гомель, Савецкая, 1.** Зак. 4031